

Seletuskiri 2025.a riigieelarve seaduse (lisaeelarve) muudatuste kohta

2025.aasta riigieelarve seaduse muutmise (lisaeelarve) eelnõu II lugemisele esitab Kliimaministeerium järgmised muudatused:

1) Valitsemisalade vaheline eelarve ümbertõstmine

- Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium annab üle Keskkonnaministeeriumi Infotehnoloogiakeskusele (KEMIT) elurikkuse, metsanduse ja keskkonnakorralduse programmi kesksete IT-teenuste osutamiseks teistele valitsemisaladele **35 000 eurot** MapInfo litsentside soetamiseks.
- Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium annab üle Maa- ja Ruumiameti (MaRu) eelarvest KEMIT-le elurikkuse, metsanduse ja keskkonnakorralduse programmi kesksete IT-teenuste osutamiseks teistele valitsemisaladele e-ehitusregistri ja riigipilve kuludeks **123 021 eurot**.
- Regionaal- ja Põllumajandusministeerium annab üle KEMIT-le elurikkuse, metsanduse ja keskkonnakorralduse programmi kesksete IT-teenuste osutamiseks teistele valitsemisaladele arvutitöökoha teenuse osutamiseks **45 000 eurot** seoses ametikohtade liikumisega MaRu-sse alates 01.01.2025. MaRu-le osutab arvutitöökoha teenust KEMIT.

2) Valitsemisala siseselt asutuste vahel eelarve ümbertõstmine

- Kliimaministeerium annab elurikkuse, metsanduse ja keskkonnakorralduse programmist kiirusohutuse tagamise programmi tegevusest Eesti Geoloogiateenistusele samasse programmi, kuid programmi tegevusse „Maapõue uurimine, kasutamine ja geoloogia alane kompetents“ **38 000 eurot** uuringu „Täiendavate radooniuuringute vajadusega alade kaardistamine“ läbiviimiseks.
- Transpordiameti investeeringute eelarvesse suunatakse **12 000 000 eurot**, sh riigiteede koondprojekti (objektikood IN050433) **10 000 000 eurot** teede ehituseks ja taastusremontideks ning **2 000 000 eurot** maade soetamiseks (objektikood IN050969) riigiteede ehituseks vajalike maade omandamiseks. Selleks vähendatakse valitsemisalas investeeringuid ja tegevuskulusid, mis lükkuvad järgmisesse aastasse ja milleks vahendid lisatakse valitsemisala eelarvesse 2026.aasta riigieelarve eelnõuga:
 - Energeetika, maavarade ja välisõhu programmis ning maapõue uurimise, kasutamise ja geoloogia alase kompetentsi programmi tegevuses **vähendab** Eesti Geoloogiateenistus **1 000 000 eurot** projekti „Fosforiidi ja kaasnevate ressursside uuringud“ eelarvet, kuna sõlmitud lepingutes teostatakse teatud tööde etapid 2026.aasta esimesel poolaastal ja nende etappide eest tööde vastuvõtmine ja tasumine toimub 2026.aastal.
 - Elukeskkonna ja ringmajanduse programmis, eluasemete kvaliteedi ja kättesaadavuse parandamise programmi tegevuses **vähendab** Kliimaministeerium Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse poolt jaotatavat toetusi „Kodutoetus lasterikaste perede eluasemetingimuste parandamiseks“ **2 580 000 eurot** (objektikood IN05A077) ja toetusi „Elukondlik kinnisvara maapiirkondades“ **2 420 000 eurot** (objektikood IN050100) - eelarve vajadus lükkub järgmisesse aastasse, sest avatud ja 2025. aastal avatavate toetuste tegelikud väljamaksed tekivad suures mahus järgmistel aastatel. Kinnisvaraga seotud tegevused on mitmeaastased projektid. Toetuse andmise eelarvelised kulud tekivad pärast projekti lõppemist.
 - Mere ja vee programmis, vee säästliku kasutamise ja kaitse tagamise programmi tegevuses **vähendab** Kliimaministeerium Keskkonnainvesteeringute Keskus Sihtasutuse (KIK) poolt jaotatavat meetme „Reoveekäitlus ja joogiveevarustus“

toetusi **1 000 000 eurot** (objektikood IN050410) - eelarve vajadus lükkub järgmisesse aastasse. Tegemist on pikema perioodi projektidega. Toetuse andmise eelarvelised kulud tekivad pärast projekti lõppemist.

- Riigilaevastik **vähendab** investeeringuid **5 000 000 eurot**, sh transpordivahendite (veesõidukite) soetuste eelarvest 4 500 000 eurot (objektikood IN003000), kuna mitmete riigile strateegiliselt oluliste uute veesõidukite hankeprotsessid on veninud ning sõidukid ei valmi (ja seega ka akteerimine ei toimu) 2025.aastal ning Rohuküla sadama kai taastamise investeeringutest 500 000 eurot, kuna viimaste tööde üleandmine jääb 2026. aastasse.

3) Teenuste ümberkorraldamisega seotud kulumudeli reeglite muutmisest tulenev muutus (tehniline muutmine)

- Seoses teenuste ümberkorraldamisega ja e-ehituse teenuse üleandmisega MARU-sse alates 01.01.2025 ei oleks tohtinud sellele teenusele enam kulusid jääda. Siiski kandusid sinna automaatselt tugiteenuste kulud kulumudeli ja seniste jaotusreeglite alusel. Jaotusreeglite täpsustamisel suunatakse need kulud ümber, kuid kuna tugiteenuste kulud jaotuvad ka teistele teenustele, mõjutavad need muudatused ka teiste teenuste ja programme tegevuste kulude eelarve jaotust.

Lisaks on vaja jaotusreegleid muuta ressursidel, millele on planeeritud välislähetused ja meeskonnakoolitused, kuna varasemalt olid need planeeritud tugiteenustesse, kuid nüüd on need jaotatud igale osakonnale, mistõttu jaotusreeglite korrigeerimisega suunatakse need õigetes teenustesse ja programmi tegevustesse.

Tegemist on tehnilise muudatusega, mis mõjutab paljusid programmi tegevusi, kuna kulumudeli reeglite kohaselt jaotatakse tugiteenuste kulud kõikidele teenustele ja programmi tegevustele. Kokkuvõttes on muudatuste netomõju eelarvele null ehk kogusumma ei muutunud. Programmi tegevuste lõikes muudatuste mõju on esitatud Excel failis.

4) Eesti Keskkonnauuringute Keskusele seiretegevuseks antava toetuse jaotusreeglite muutmine lähtuvalt kehtivast 2025.a sõlmitud toetuse andmise lepingust

- Muudatus tuleneb sellest, et 2025. aastal sõlmiti Keskkonnauuringute Keskusega uus leping seiretegevuste toetamiseks (11.03.2025, leping nr 4-4/25/4). Selle lepingu alusel on seiretegevuste mahud ja jaotus erinevad võrreldes varasema, 2024. aasta lepingu põhjal koostatud eelarvega. Uus jaotus mõjutab tegevuskulusid järgmiselt:

Õhukvaliteedi parendamise programmi kulud kasvasid 802 275 euro võrra,

Merekeskkonna kaitse tagamise kulud vähenesid 192 546 euro võrra,

Vee säästliku kasutamise ja kaitse tagamise kulud vähenesid 545 547 euro võrra,

Rohereformi ning keskkonnateadlikkuse ja -hariduse kulud vähenesid 64 182 euro võrra.

Kokkuvõttes on muudatuste netomõju eelarvele null ehk kogusumma ei muutunud.